

ଜୟଦେବ! ଏ କ'ଣ କଲ?

ଅନେକ ସମୟରେ ପାଟିରୁ କଥା ଖସିଗଲେ ତାହା ଯେ କେତେ ଅସୁବିଧାରେ ପକାଏ, ଏହାର ସଦ୍ୟତମ ନମୁନା ହେଲା ଜୟଦେବଙ୍କ ଗତକାଳିର ବକ୍ତବ୍ୟ । କଂଗ୍ରେସ ଭବନ ପରିସରରେ ତାଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପାଇଁ ଆୟୋଜିତ ସଭାରେ ଉଦ୍‌ବୋଧନ ଦେବା ଅବସରରେ ସେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉତ୍ସାହିତ ହୋଇ କହିଲେ ଯେ ଗତ ୨୦୦୯ ସାଧାରଣ ନିର୍ବାଚନ ପୂର୍ବରୁ ନବୀନ କଂଗ୍ରେସକୁ ଦୁର୍ବଳ କରିବା ପାଇଁ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର କରିଥିଲେ । ସେଥିପାଇଁ ତାଙ୍କର ସକଳ ସଫଳତା ସତ୍ତ୍ୱେ ତାଙ୍କୁ ପଦରୁ ଅନ୍ତର କରାଯାଇଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁଛି, ନବୀନଙ୍କର ଏଭଳି ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ରରେ କେଉଁମାନେ ସାମିଲ ଥିଲେ? କଂଗ୍ରେସ ନେତୃତ୍ୱ ଅନେକ ସମୟରେ ମାତ୍ରାଧିକ ଉତ୍ସାହରେ ଦେଉଥିବା ବକ୍ତବ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକ ତଳସ୍ତରର କର୍ମୀଙ୍କୁ କେତେ ନିରୁତ୍ସାହିତ କରୁଛି, ତାହା ନିଜେ ଅନୁଭବ ନକଲେ ଜାଣି ହେବ ନାହିଁ । ନିକଟ ଅତୀତରେ ଓଡ଼ିଶା

ଆମ ଘରର ହାଲଚାଲ
ସୌମ୍ୟରଂଜନ ପଟ୍ଟନାୟକ

ଏବଂ ୨୦୧୪-
 ଏହିପରି ଚାରିଟି
 ନିର୍ବାଚନ ପୂର୍ବରୁ
 ପ୍ରଦେଶ କଂଗ୍ରେସ

ପ୍ରଦେଶ କଂଗ୍ରେସର ପ୍ରଭାବୀ ଜଗଦୀଶ ଟାଇଟଲର ପିସିସି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତାରେ କହୁ କହୁ କହି ପକାଇଲେ, ମୁଁ ଜାଣିଛି, ଗତ ନିର୍ବାଚନରେ କେଉଁମାନେ କଂଗ୍ରେସ ଟିକେଟକୁ ବିକ୍ରି କରିଥିଲେ । ଆଜି ଜୟଦେବ ଜେନା କହୁଛନ୍ତି, ନିର୍ବାଚନ ପୂର୍ବରୁ ଉତ୍ସାହୀତ ହୋଇ ନବୀନବାବୁ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର କରି ତାଙ୍କୁ ପଦରୁ ହଟାଇ ଥିଲେ ।

ଏହି ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ରକାରୀମାନେ କିଏ ? ତଳସ୍ତରର କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀଙ୍କର ଏମାନଙ୍କ ସଂପର୍କରେ ଜାଣିବାର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଧିକାର ଅଛି । କାରଣ, କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ହାଇକମାଣ୍ଡଙ୍କ ଦଳ । କଂଗ୍ରେସ ଦଳର ସଂପ୍ରତିକ ସ୍ଥିତିରେ ହାଇକମାଣ୍ଡଙ୍କର ଏକାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଗାନ୍ଧୀ ପରିବାରକୁ ସମସ୍ତେ ହାଇକମାଣ୍ଡ ବୋଲି ମାନନ୍ତି । ଦୀର୍ଘଦିନର ବଳିଦାନ ଓ ତ୍ୟାଗ ବଦଳରେ ଗାନ୍ଧୀ ପରିବାର ଏହି ମାନ୍ୟତା ପାଇଛି । ନେତୃତ୍ୱ ପରିବାର ପରେ ତାଙ୍କର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଭାବରେ ଶ୍ରୀମତୀ ଇନ୍ଦିରା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ବଳିଦାନ ଏବଂ ପରେ ରାଜୀବ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କର ପ୍ରାଣବଳି ସେହି ପରିବାରକୁ ଭାରତୀୟ ଜନମାନସରେ ଭିନ୍ନ ଏକ ସ୍ଥାନ ଦେଇଛି । କଂଗ୍ରେସର ଦୁର୍ଦ୍ଦିନରେ ପୁଣି ଯେତେବେଳେ ସୋନିଆ ଗାନ୍ଧୀ ଏହାର ମଙ୍ଗ ଧରିଲେ ଏବଂ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ପଦକୁ ତ୍ୟାଗ କଲେ, ତାହା ତାଙ୍କୁ ଭାବପ୍ରବଣ ଭାରତୀୟମାନଙ୍କର ଅଧିକ ନିକଟତର କଲା । ଗାନ୍ଧୀ ପରିବାରକୁ କଂଗ୍ରେସ ତଥା ଦେଶର ସର୍ବମାନ୍ୟ ନେତୃତ୍ୱ ଦେବାରେ ଆଉ କୌଣସି ଦ୍ୱିଧା ରହିଲା ନାହିଁ । ଫଳରେ କଂଗ୍ରେସର ସାଧାରଣ କର୍ମୀ ହାତକାଟି ଲେଖିଦେଲେ ଯେ ଗାନ୍ଧୀ ପରିବାର ଯେଉଁ ନିଷ୍ଠୁରୀ ନେବେ,

ତାହା ସର୍ବମାନ୍ୟ ଓ ଶିରୋଧାରୀ ହେବ । ଏହି ପରଂପରାରେ କଂଗ୍ରେସ ସଂଗଠନ ପରିଚାଳିତ ହୋଇ ଆସୁଛି । ତେଣୁ ଆଜି ଯେତେବେଳେ ପ୍ରଦେଶ କଂଗ୍ରେସର ଜଣେ ମୁଖିଆ ତଥା ଗାନ୍ଧୀ ପରିବାରର ଏକାନ୍ତ ବିଶ୍ୱସ୍ତ ଏପରି ଏକ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର କଥା କହୁଛନ୍ତି, ସେଥିରୁ ସାଧାରଣ କର୍ମୀ ବୁଝିବେ କ'ଣ ? କାହାକୁ ବିଶ୍ୱାସ କରିବେ ? ଗାନ୍ଧୀ ପରିବାରକୁ ନା ଜୟଦେବ ଜେନାଙ୍କୁ ?

ଅନ୍ୟ ଏକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ବିଚାର କଲେ ସୋନିଆ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ କଂଗ୍ରେସ ଦଳର ପରିଚାଳନା ଢଙ୍ଗରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏକ କୌଶଳର ସୂଚନା ମିଳୁଛି । ତାହା ହେଉଛି, ପ୍ରତ୍ୟେକ ସାଧାରଣ ନିର୍ବାଚନ ପୂର୍ବରୁ ନେତୃତ୍ୱ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରି କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱକୁ କମାଇବା ସହିତ ଉତ୍ସାହ ବଢ଼ାଇବା । ୨୦୦୦, ୨୦୦୪, ୨୦୦୯

ନେତୃତ୍ୱ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇଛି; କିନ୍ତୁ ଫଳ ବିପରୀତ ହୋଇଛି । ୨୦୦୦ ମସିହା ନିର୍ବାଚନ ପୂର୍ବରୁ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କୁ ହଟାଇ ଦିଆଗଲା । କଂଗ୍ରେସର ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ଘଟିଲା । ୨୦୦୪ରେ ଶରତ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କୁ ହଟାଇ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କୁ ଅଣାଗଲା ଏବଂ ତାଙ୍କ ସହିତ ନବୀନବାବୁଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାତ ଅଧିକ ବିଜୁବାବୁଙ୍କର ଘନିଷ୍ଠ କେତେକ ସହଯୋଗୀଙ୍କୁ (ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀମାନେ 'ବିଜୁ କଂଗ୍ରେସ' କହିବାକୁ ସଂକୋଚ କରୁନାହାନ୍ତି) କଂଗ୍ରେସରେ ସମ୍ମାନର ସହିତ ଗ୍ରହଣ କରାଗଲା । କଂଗ୍ରେସ କିନ୍ତୁ ଆଶାନୁରୂପ ସଫଳତା ପାଇଲା ନାହିଁ । ୨୦୦୯ରେ ଜୟଦେବବାବୁଙ୍କ କଥା ଅନୁସାରେ, ତାଙ୍କର ସଫଳତାରେ ଉତ୍ସାହୀତ ହୋଇ ନବୀନବାବୁ କାଳେ ତାଙ୍କୁ ପଦରୁ ହଟାଇବା ପାଇଁ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର କଲେ ଏବଂ ସେଥିରେ ସଫଳ ହେଲେ । ଏଣୁ କହାଯାଇପାରେ, ୨୦୦୪ର 'ବିଜୁ କଂଗ୍ରେସ' ପରି ୨୦୦୯ରେ 'ନବୀନ କଂଗ୍ରେସ' ପାଇଁ କଂଗ୍ରେସ ଅସଫଳ ହୋଇଥିଲା ।

ଏବେ ଯଦି ଏହି ନ୍ୟାୟରେ ଦେଖାଯାଏ, ନିର୍ବାଚନ ପୂର୍ବରୁ ସେଭଳି ଏକ କୌଶଳକୁ ପୁନର୍ବାର ପ୍ରୟୋଗ କରି ହାଇକମାଣ୍ଡ ତାଙ୍କର ପୁରୁଣା ଅଭ୍ୟାସକୁ ଦୋହରାଇଛନ୍ତି । ଏଣୁ ସାଧାରଣ କର୍ମୀଙ୍କ ମନରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁଛି, ୨୦୧୪ର ନିର୍ବାଚନ କେଉଁ କଂଗ୍ରେସ ଲଢ଼ିବ ? ଏହାର ଉତ୍ତର ନଦେଇ ପାରିଲେ ସାଧାରଣ କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀଙ୍କ ମନରେ ହାଇକମାଣ୍ଡଙ୍କ ପ୍ରତି ଥିବା ବିଶ୍ୱାସ ଅତୁଟ ରହିବ ନାହିଁ ।